

Τα μυστικά του Βυζαντίου

Τόνια Κιουσπούλου

**ΒΑΣΙΛΕΥΣ
Ή ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ
ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΛΛΣΗ**

Πόλις, 17 €

Η κρίση που σοβούσε τον 15ο αιώνα στην άλλοτε κραταιά βυζαντινή

αυτοκρατορία, η οποία είχε συρρικνωθεί στην πόλη-κράτος της Κωνσταντινούπολης, έχει εξηγηθεί μέσα από το εύκολο ερμηνευτικό σχήμα της παρακμής. Η Τ. Κιουσπούλου μέσα από τη μελέτη της προτείνει να δούμε την κρίση μέσα από το πρίσμα του διακυβεύματος, όπου συγκρούστηκαν δύο διαφορετικές αντιλήψεις-προτάσεις. Από τη μια το Πατριαρχείο που έμενε προσκολλημένο στην ιδέα της οικουμενικότητας της αυτοκρατορίας με ενοποιητικό στοιχείο την ορθοδοξία και από την άλλη η ομάδα των αρχόντων γύρω από τους Παλαιο-

Η ριζοσπαστικοποίηση των ελίτ γύρω από τους Παλαιολόγους εξέφρασε στο Βυζάντιο την προσπάθεια μετάβασης από τον Μεσαίωνα στη νεωτερικότητα

λόγους η οποία προσέβλεπε σε ένα εδαφικά ορισμένο και ομοιογενές κράτος το οποίο θα συγκροτούνταν με βάση την ελληνικότητα. Η «ριζοσπαστικοποίηση» των ελίτ και η απομάκρυνσή τους από το αυτοκρατορικό

Η οικονομία δεν ήταν στάσιμη στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, αλλά παρουσίαζε διακυμάνσεις και απογειώθηκε τον 11ο - 12ο αιώνα όπως αποδεικνύουν πρόσφατες μελέτες

παρελθόν ανακόπηκε βίαια το 1453 με την Άλωση. Μια τέτοια θεώρηση όμως του βυζαντινού 15ου αιώνα ανανεώνει τον τρόπο μελέτης καθώς επαναφέρει στη συζήτηση την επίδραση ρευμάτων πολιτικής σκέψης (κυρίως από την Ιταλία) που χαρακτήρισαν τη μετάβαση από τον Μεσαίωνα στη νεωτερικότητα και αμφισβητεί την ταύτιση συμφερόντων εκκλησιαστικής και πολιτικής εξουσίας. Η μελέτη της Τ. Κιουσπούλου ανοίγει νέους οριζόντες στη μελέτη της βυζαντινής ιστορίας και δεν είναι τυχαίο ότι από τη στιγμή που κυκλοφόρησε συζητήθηκε ευρύτατα.

Αγγελική Λαΐου (επιμ.)

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΑΠΟ
ΤΟΝ 7ο ΕΩΣ ΤΟΝ 15ο
ΑΙΩΝΑ**

**Μορφωτικό
Ίδρυμα Εθνικής
Τραπέζης, 120
€ (3 τόμοι)**

Το τρίτομο συλλογικό έργο, υπό την επιστημονική εποπτεία της Αγγελικής Λαΐου, αποτελεί μια συνθετική και συνολική θεώρηση της οικονομικής ζωής της βυζαντινής

αυτοκρατορίας. Συνδυάζει την πρωτογενή έρευνα με τη συνθετική προσέγγιση της βιβλιογραφίας, και παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες που θέτουν οι ίδιες οι πηγές, εξαιτίας άλλοτε της έλλειψης και άλλοτε της ανισότητάς τους, το έργο προσεγγίζει τη βυζαντινή οικονομία στο σύνολό της: δημογραφικά δεδομένα, οργάνωση αγροτικής παραγωγής, κατανάλωση, τιμές, εμπόριο, νομισματική κυκλοφορία, δημοσιονομική πολιτική, οικονομικό δίκαιο και ιδεολογία. Η συμβολή μιας πλειάδας Ελλήνων και ξένων επιστημόνων ανατρέπει τις αντιλήψεις περί στασιμότητας, επιβίωσης αρχαϊκών δομών ή πλήρους ελέγχου της οικονομίας από το κράτος. Ο ενοποιητικός ρόλος του κράτους παρέμεινε σημαντικός αλλά παράλληλα αναπτύχθηκε και η ιδιωτική πρωτοβουλία, η οικονομία δεν είναι στάσιμη αλλά παρουσιάζει διακυμάνσεις, με αποκορύφωμα τον 11ο-12ο αιώνα όταν «απογειώνεται», ενώ παράλληλα οι εξελίξεις στη βυζαντινή οικονομία εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο της μεσογειακής οικονομίας, όπως για παράδειγμα ότι η οικονομική κρίση της οφείλεται στην εκτόπισή της από τις ιταλικές πόλεις.